

АВГУСТ
8
Понедельник
1939 он
№ 181 (2811)
Сэн 10 мянгэ

Бүхын оронуудай пролетариар, нэгдэгтэй!

БУРЯТ-МОНГОЛ ҮНЭН

ВКП(б)-ийн Б.-М.
Обкомой ба
БМАССР-ий Верховно
Соведэй Президиумий
ОРГАН.

Staxaanovska xydelөөн—агууjiхе ilaltanuuudai zaloog myн

Nyker Aleksei Staxaanov бол-
1935 оногийн avgustiin 31
5 цаас 45 минутаа соо
2 тоон шилүү нийрүүлийн ма-
илан байгаа. Ulan-Ydiin, 175-
7 тоонд хүртэл maltadag
лоо hen. Gaixamsgag re-
ordno pokazateliel Gaixam-
ga ilaltal! Socialis sorenvo-
nii deede formaa—aldar
oto staxaanovska xydelөөн
daa xaa-xaanagi, aradai
xilin halbar byxende, yem-
tygnerere ba yrgen dalaisa-
gar delgerhen baina.

One aguujixe xydelөөnei
ulbeer, 4 zilein solo o
daa avgustiin 31-nei yder
deglegdexe. Yngereges
soo, manai socialis oron
bol BKP(b)-ein Stalinska CK
terenel genialnaa voozds
ter Stalinaltai ba Soveed Pra-
delsviin xytelberi doro, tui-
jke ilaltanuuudiji tuilahan
rsha manai orondo „Kommuniz-
baa tyrysiin faaza—socializm
tyleb bejelyylegdebe“
enb alin). Socializmin gaixam-
nei ilaltanuuudans, SSSR-
sine, Stalinska Kons-
baa soo zakonodaatelina
endagdahan baina. Socialis
raa mislenostiiin byteen gar-
asen produukcanb, 1938 on-
ne 1938 onoihiloo 238,8 pro-
dilenee ylyyen urgahan bai-
on. Aalai bytosee xadaa xo-
ar-bolx tabanzil soo promi-
shoob deere 82 proc. xyster,
il-
ganuud deere 83 proc.
ter urgaan hen. Azalai by-
nosin ilme ynder urgalta bol-
staxaanovska xydelөөn ba-
sorevnovaaniiliin del-
nen rezlytaad myn.

Socializmin aguujixe ilal-
gud bolbol azalsadai mate-
alna, kyltyryne xemzeeji
liхжее деселүүлэе. Xojo-
tar tabanzilei zilnyydei
soo, yrgen xereglegjin
meediydiili yiledberilen
ealgaa xojor daxin jike bol-
baina. Manai oronoi azal-
bolbol enxe angalan, xy-
ay sengelgig ba zaqitqo-
yaldaitai boloo. Ene xadaa
alinska anxaralai aasanb myn.
Byxii bolbol xysen tyges
staxaanovska xydelөөn ba so-
dilisorevnovaaniiliin ulam
en dalasataigaar delgeryyl-
izargyi yrgen argabaidaa-
olongo.

BKP(b)-ein XVIII sjeezdeer
lagdahan, Stalinska Gurbadu-
gaar Tabanzilei sootygen
dege ugaajixe xydelmeri-
dei plaan bolbol kommunis
gestivii baiguulalgiin aguu-
iprogramma myn. SSSR-
bol tyry kapitalis oronuu-
teekno-ekonomiicheskaya
araa ysee xysseegi, urdanb
oyi baina. Ene xadaa ty-
kapitalis oronuuudiji teek-
ekonomiicheskaya talaaraa
xeye ba urdanb oroxo tulai
zorilgijli manai oronoi ur-
tabina.

Moolotov
ol ilgeze xelehen baina:
SSSR-te socializm baiguu-
daa, zygoor le gol tylebe-
baiguulagdaba. SSSR-ili
suxala zylinyydei joh-
goor xangaxin tula, byxii
aarnuud xadaa manaida xy-
yler yiledberilegededeg bol-
tula, manaida byxii pro-
duktuudai tulai elbeg bai-
tula ba, egeel tyry kapil-
lis orondo buligdaxagyl, xai-
ndeetee deehee baixaar, ma-
oroniili gansasji texniiches-
talaaranb bise, myn ekonomi-
ska talaaranb yrgexin tula,
jikeer, ton jikeer xydel-
meri xeregti.

zorilgonuuudiji dyrygexii
manai oronoi geroilcheska
bol bolbol aguujixe amzal-
auda, BKP(b)-ein XVIII sjee-
z in togoomzonuudaar zorig-
ulagdanxai baina. Stalinska
Gurbadugaar Tabanzilei nerem-
ete socialis sorevnovaani,
xilin halbar byxende
tygnerere delgerze, oerii-
yene hain rezlytaaduu-
yene. Manai respyybl-
predpriatinuudai tyry
yndy—staxaanovcuud, udaar-

niguud bolbol ton ynder po-
kazaaatelnuudiji xaruulaa, xa-
ruulaa baina.

Ulaan-Ydiin PVZ-gel ko-
ttoochno, paroozno, teender-
baa tuhalalgiin ceexnyyd
bolbol muu bisceer xydelmeri-
deg bolzo baina. Ilgajaa,
uuriala kondensacatai xysen-
tyges „SO“ seerit sine paro-
vozobaiguulalgiin amzaltai-
gaar sudalza baina. Tus ba-
busad ceexnyyd staxaanov-
cuud xadaa yledberiin ynder-
nyyd pokazateliuudiji xau-
ruulad. Stalinska Gurbadu-
gaar Tabanzilei neremzete so-
cialis sorevnovaanida orol-
siontystiin byteen gar-
asen produukcanb, 1938 on-
ne 1938 onoihiloo 238,8 pro-
dilenee ylyyen urgahan bai-
on. Aalai bytosee xadaa xo-
ar-bolx tabanzil soo promi-
shoob deere 82 proc. xyster,
il-
ganuud deere 83 proc.
ter urgaan hen. Azalai by-
nosin ilme ynder urgalta bol-
staxaanovska xydelөөn ba so-
dilisorevnovaaniiliin ulam
en dalasataigaar delgeryyl-
izargyi yrgen argabaidaa-
olongo.

Obrazcoovoxydelmerildeg
komaandanuud, staxaanovcuud
Selengiin uhan zamai traan-
sport deere nilee olon. „Zy-
koovski“ paroxod (kapitaanis-
nyx. Sestakoov, mexaaniganis-
nyx. Syybin) xadaa ijyliin
24-nei yder, asaa zoolgingee
hariin plaaniji 102,7 proc. dyry-
gebe. Terejelen, staxaanovcuud
nyxed Isaajev, Mostoovski, Sa-
xarov, Slesarioov ba busad bol-
bol yder byxenege yiledberiin
noormilji 200 ylyyeti proc.
dyrygene.

Terejelen, tymer zamai traan-
sportiin Ulaan-Ydiin dyrbedi-
dei otdeleeni, mexanizirovan-
no shlei zavood ba busad pred-
priaatiniuud deere, bidener xadaa
olon tooto gaixamsgata
ziseeniydiili xaranabdi. Ulaan-
Ydiin depogoog kollektiv bol-
bol Stalinska Gurbaduhaar Ta-
banzilei neremzete socialis so-
revnovaaniili yrgen dalaisatai-
gaar delgeryylelgede oehediin-
goge iniciativiiji xaruulian ba
mynoesi, tyry zergede ja-
bana. Maishniistnuud—krivonoo-
sovciud nyxed Zaicev, Xo-
miin, Isaakov, depogooin xy-
delmeri—staxaanovcuud ba
busad bolbol ton yndernyyd
pokazateliuudai xydelmeri-
ne. Azalaigaa bytoseiili ulam
yrgere baina.

Gebeji, socialis sorevnova-
aniili delgeryylhenei yndhe-
huur deere, staxaanovska xy-
delөөn maassova bolgoco ba
tereende byxii xydelmeri sediiji
xanduulxa talar, manai xydel-
meride nilee olon dutuunuud
bii. „Promiislenostdo gur-
badaxi tabanzil soo azalai by-
toseiin urgaltiji 65 proc. bol-
goco...“ geze, BKP(b)-ein
XVIII sjeez togtoogoo. Ene
xadaa staxaanovska xydelөөn
ylem yrgen dalaisataigaar del-
geryylelgiili erene.

Socialis sorevnovaani,
znaati doro, staxaanovska xy-
delөөn ulam yrgen ydel-
gelyjel. Staxaanovska xydelөөn
4-dxi zilein oij, sine shi-
ne ilaltanuudaar ba ceexnyyd,
zavoduudaa staxaanovska bol-
golgoor ugtaja!

Bygedearadai urihalamza

Manai aguujixe socialis—exe
orono ekonomikons, bajalt-
gans xyntyrelteli istoorto
yzegdöegyi tyrgeneor halbaran
xygzen. Stalinska tabanzil-
nyyd soo, soveed oron xadaa
promiislenostlingoo, xyde-
azaxilingaa, isskyssvba naau-
ka-teexniikinge talaar, gaixam-
saga ilaltanuudiji tuilaa. My-
ne, socializmhaa kommunizi-
mii deede formaa—aldar
oto staxaanovska xydelөөn
daa xaa-xaanagi, aradai
xilin halbar byxende, yem-
tygnerere ba yrgen dalaisa-
gar delgerhen baina.

Azalashadai exe oronoi—SSSR-
ei praviltebostu bolbol one onol
avgustiin 1-nei yder, „Gurbadu-
gaar Tabanzilei (xojordoxi
zilein viipyski) gyrenei urihala-
mza—bygedearadai urihalam-
za gargaaxa tuxa togtool abba.

Manai oronoi 170 milioonno
soveed arad xadaa, pravilteb-
stvngaa togtoolii ugaa jike
urmataigaar ba bajartaa gaar
taba. Tus togtoolii garhan da-
ri—caas, yder soo xeden zuu-
gaad miangan, milltoon tyxe-
rigel urihalamzili azalashadai
zaxigdahan ba tere xadaa my-
ne, ton jike debzeltei ger, orga-
nozovannoor jabuulagdaza
baina.

Terejelen, barilgiin xydelme-
ri, inzeneerne-texniicheskaya xy-
delmeri, slyzyaschner bol-
delmerilegshed, slyzyaschner bol-
bol tus togtoolii xysentyses
debzelteer xyleen ultiab. Uri-
halamza zaxigsa byxen nege
hariingaa zaarabotna xylehen-
hee baga bisceer, olonxidoor,
harlingaa zaarabotna xydelhen-
hee deese zaxina.

Halbaran baigaa Soveed
Sojuuzai geroilcheska aradai exe
orono oboronos ulam bexi-
zylegdede. Stalinska anxaral-
doro ba terenei zaabariaar xy-
myzyylegdedeg—zargaltai sen-
gelig ba zasitočno azbaldaltai
Soveed arad bolbol nege ilal-
taha nygөededen xyrene.

Xeden zuugaad, miangaad sine
sine faabrikauud, zavooduud,
kombinaaduud, saaxtaanuud,
MTS-yyd, hurgulinuuud ba bu-
sadijai baiguulnabi—geze, arad
xadaa omogtot bardamaa, kol-
lektivee mitting deere me-
dylyne.

Gadna, urihalamza zaxigsa
azalashadai neoselelige xadaa oron-
oi oboronoi ulam bexi-
zylegdede ugaa jike rooltoi bal-
na. Oronoimai xilenb oiroo-
xytesegyi, bulad xatuu kree-
posti bolonxoi.

—Bi urihalamza zaxibab* g.
m. omog bardam ygenyid xan-
xinna. Xeden olooro, bultadaa
urihamza zaxina. Urihamza
zaxilga onso ersemtei ger ja-
vana. C. Dor.

Tyryy huuri ezelxebdi

Xori, (telefoonoor abtaba).
Xoriin aimagai, Soveedskie
selsoveedel, „Zaveeta Ilytsa“
kolkoozoi malazalai feermiixid
bolbol Soveed Ukrailn malazalai
xydelmerilegdede sove-
secaaniili xandalgiili zybsen xel-
seze, tereenlii jike xyndeteli-
geor xylien abba. Tederen xadaa
ene durasagdahan ba tabig-
dahan zorilgonuuudiji bejelyyl-
xiin tyoe oroldoxobdi, teme-
sebedi gebe.

Tus feermiin staarsa haal sa-
ordenonoska Miasnikova bol-
bol one togtoolii ton jikeer
haišaaxa zuura, bodoto xereg-
deere byrl hainaar, orga-
nozovannoor ba xydelmeridee
xariusalgataagar xandan xydel-
merilze, feermjee tyry feerm-
nyydei negen bolgoxiin tula
manai feermiixid temesexebdi
geze medyyne.

Mynoe, ybehe xuriaalgnai
muugaar jabuulagdaza baina—

D. Dorziliev.

Xuriaalga exilbe

Kabaansk (telefoonoor ab-
taba). Tyryntaajevska selso-
veedel, „Krasna Partizaan“
kolkooz bolbol aimag dotoroo
egel tyrylen, tariaa xuriaal-
gii xydelmerinydiili shilegljin

geed, Miasnikova yrgelzelyi-
ne. Tiimehee, malazalaa tezee
lii befedxelege myn le hula
geze medexe xeregel. Ene
yderhee xoišo ysee hainaar xy-
delmeriliee xusalaa, b.dener—ma-
lazalai xidal ybehe xuriaalga-
daa ysee jixenyd tuhamzanuudiji
jil yzylyebdi gebe.

Gadna, busad haalişad, feermi
mede azalladag kolkoozni-
guud bolbol feermee deere
azalai disciplinii hula tušaa,
xalast g. m. elde xeregse-
nyydei negen bolgoxiin tula
manai feermiixid temesexebdi
geze medyyne.

Edener xadaa haalgaaraa,
targan tobir malnuudiijii yxshe-
berilgeoree aimag doroo tyry
huuri ezelxebdi geze ujal-
gauudiji abaa.

Gen. Bazaanov.

JAPOONCUUD ZOGSONOGYI

MNR-dexi, mongol-soveedske
seregydei staabai medeeshe-
nei joohor, ijyliin 26-haa
avgustiin 5 xyter, mongol-
soveedske seregyyid xadaa ja-
poon-manczurska seregyyid
esergyy bojevoi tulaldaanda
baiza, Xalixil Gol myrenel
zyntee baihan nutagijil şan-
gaa bariza baina. Mongol-
soveedske seregyyid atakovaal-
xa ba tenee baihan gazartan
nebteren oroxo gehen ja-
pon-manczurska seregyyid ne-
gete biše hedelgenyden—ja-
poon-manczurska seregyyid
ataydei xanduulxa talar, manai xydel-
meride nilee olon dutuunuud
bii. —Promiislenostdo gur-
badaxi tabanzil soo azalai by-
toseiin urgaltiji 65 proc. bol-
goco...“ geze, BKP(b)-ein
XVIII sjeez togtoogoo. Ene
xadaa staxaanovska xydelөөn
ylem yrgen dalaisataigaar del-
geryylelgiili erene.

Ede ydernyydei torso soo
agaarai xede xeden baldaa-
nuud bolbo. Ijyliin 28-da
mongol-soveedske aviaaca bol-
bol oehediingee negeji samoli-
ooidiili geengyigee, japoonsko
5 samoliooduudiji agaarai
ataakaar ygeixehen baina.

Ijyliin 29-de Japoontcuud
aviaaca xadaa ilangaja aktiiv-
na jabuulga xeba. MNR-ein
territori deere bolhon agaaraai
xeden baldaanuudai rezlytaad-
ta, ijyliin 29-de Japoontcuud
bolbol 32 samolioodoo gehee-
bal. Ene yderete, Japoontcuud
5 samoliooduudiji daxin şineer
hebej, zenitne artillerieere ba
istrebilel nydei yldyylhen
baina.

Japoontcuud aviaaca xadaa ilangaja aktiiv-
na jabuulga xeba. MNR-ein
territori deere bolhon agaaraai
xeden baldaanuudai rezlytaad-
ta, ijyliin 29-de Japoontcuud
bolbol 32 samolioodoo gehee-
bal. Ene yderete, Japoontcuud
5 samoliooduudiji daxin şineer
hebej, zenitne artillerieere ba
istrebilel nydei yldyylhen
baina.

BMASSR-ei Verxoovno Sovedei depytaad nyxer Beliaajev otçood xebe

Hajaxan, Kabaanskii aimagai, Komsoovsko selsoveedel,
„Pytt socializm“ kolkoozdo, BMASSR ei Verxoovno Sovedei
xojordoxi Sessiin xydelme-
rii itoog taxai BMASSR ei
Verxoovno Sovedei depytaad
nyxer A. I. Beliaajev doklaad
xebe.

Kolkozniugudai xantiin sug-
laan bolbol BMASSR ei Ver-
xoovno Sovedei xojordoxi
Seessiin xydelme-
rii itoog taxai BMASSR ei
Verxoovno Sovedei depytaad
nyxer A. I. Beliaajev doklaad
xebe.

Barilganuuddaxi darxaasuuat
brigada 10 xynydei sostaavtai-
gaar organizovaalagdaza, teren-
suovoço xadagalgal bairii
briga dyrygee. Mynoe 100 tolgo-
tugaluudai baixa tellatnig
bariza exileed baina. Socialis
malazalaa dulaan bairar xangaxiln
tylee erximeer ba bytoosteigee
xydelmeriline.

Byxii kolkozniugud oboroon-
no xydelmerili ulam hainaar
tabixiin zorilgoor, kryozgo
sakala xeregselguydiil abxiin tu-
la 500 tyxerig mynge tabiba.

Kolkozniug

„Kolxoozuudta obşceestvenne gazariiji yrilgehee xamagaalxa xemzeejabuulganuuud tuxai“

SSR Sojuuzai SNK-gei ba BKP(b)-ein CK-gei togtooliji realizovaalga tuxai

BMASSR-ei SNK-gei ba BKP(b)-ein Obkoomoi TOGTOOL

Kolxoozuudai obşceestvenne malazalai xygzelgede toormoz xehen gol şaltaaganuudii xyseđere ba posledevolatoor eliriylen, „Kolxoozuudta obşceestvenne malazaliji xygyylxe xemzeejabuulganuuud tuxai“ SSSR-ei SNK-gei ba BKP(b)-ein CK-gei togtoot xadaa kolxoozuudai obşceestvenne azaxiji saasadan yrgedelgede ba xeyzelygde, socialis xyde azaxiji suxala halbarinuudai negen-kolxoozno malazaliji saasadan xygzelgede zoriuulagdahan ton jixe politiçeske ba azaxiin udxasanartai dokymen myn.

Buriaad-Mongoloi kolxoozuudai obşceestvenne malazaliji xygzelgede parti ba praviltsvini, liçne nyixer Stalinali sag yrgelze ba yderbyi yzyylze baiga uga jixe tuhalamzla, rezlytaadta, socialis malazal xadaa nileed tyrgor xygzen aaimagi gazartaraalangai tahurgaba. Ene deesselelei todorxoilgon jyib gebe, kolxoozuudai malazal feermenyydele too 1111 xyrter urgaa, feermenyydte malnuudai too tolgoi 1933 onho 1938 on xyrter, eberi malnuudai talar-a-65,3 proc, xonid ba jamaanuudai talaar-140,8 proc. ba gaxalnuudai talaar-8,5 procent urgaa, 1938 ondo 52,4 proc. ynieeddyd ba 49,1 proc. xonid tomo yylternydei proizvodiitlenydeer oroondo oruulagdahan baina.

Gexetei negen xamta, SSSR-ei xede xeden respypyblikenydt, xizaarnuudta ba ooblastnuudta kolxoozuudai obşceestvenne malazaliji xygyylgin xeregte, SSSR-ei SNK-gei ba BKP(b)-ein CK-gei temdeglegdehen dutagdalnuud xadaa byxideel Buriaad-Mongoloi kolxoozuudta xabaadaxa baina geze BMASSR-ei SNK-gei ba BKP(b)-ein Obkoom temdeglene. Olson too, ilangajaa Ulaan-Ydiin ba Kabaanskiin ahamguudai kolxoozud bolbol yse myne xyrter dan zize, bagaxanuud feermenyydei baina; respypyblikiin nileed olon kolxoozuud gaxain feermenyydgi. Ziseelkede, Kabaanskiin ahamgal kolxoozuudai 50,9 proc. xoninoi feermenyydgi baina, Xlaagtin aimag-43,5 proc, Ulaan-Ydiin Priigrodno raoondo-43,5 proc. g. m. Tezeeli baazin muu, zadagai uşar-sabsalangai ba belseerilin gazarunuudai baga urgas, sabsalangaiga gazarnuudii muugaar, xysed biseer yiledberilen xereglge, tezeeli tarixa abxa xeregte ton bagaa delgeryylegdelge, şime tezeeli straxovoi zapaasuuudii ygei baihan jabadal ba malazal axali xistili mezaniza calgini baga xemzee xadaa respypyblikiin kolxoozuudai malazaliji xygzelgini xeregte ton jixe dutagdal myn bolno.

SSSR-ei SNK-gei ba BKP(b)-ein CK-gei 1939 onoyi iylylii 8-nai togtoolhoo ynd-

he abza, BMASSR-ei Sovnaroomoi ba BKP(b)-ein Obkoomoi blyroogoi togtooxonb xadaa:

1. Togtooloi pyynkte byrilijin eli todoor ba tobşoxonor oilguulgiji xangaza, „Kolxoozuudta obşceestvenne malazaliji xygyylxe xemzeejabuulganuuud tuxai“ SSSR-ei SNK-gei ba BKP(b)-ein CK-gei togtooliji amzaltataigaar realizovaalgiin xeregte kolxooznguidai gol anxaraliji byxii kolxoozuudai urda baiga praktileska xilgonuudta xanduulx, kvalifikaciroyanne agitaatornuudai xyeer, SSSR-ei SNK-gei ba BKP(b)-ein CK-gei enoii sentiaabrii 1939 onoyi sentiaabrii 1940 ondo nogoonuudii ba korreplooduudii şinzeligin ba delgeryylgiin talaar sortovoi uçaastoguudii organizaacalgini plan tabixiji Nar komzeem nyx. Ludsanova ba soortsinzelgini inspektor nyx.

Pillipovaada daalgaxa;

ç) Onoxoin selikcioonno stanaca, manai respypyblikiin ysoovidio togtooritai taaraxa olon-zilet nogoonuudai (şa ba xyde azaxiin specialiştiiudai yrgeneer tanilsgiji ene darii organizovaliijin aimgyisedkoomuud, BKP(b)-ein aikoomuud ba aimgai gazartaraalangai tahuguudii ujalgalxa;

d) ybehe xurialgiin xydelmerinydii mekanizaacalgac 1940 ondo jabuulxa konkreetne xemzeejabuulganuudii tabixa, eneentei xamzuulan, jamar MTS-yyde maşinna-senokoosno ot-

riauudai organizovaalagdaxa baihiji todorxoilzo, duragsahan MTS-yyde eeneentii organizovaalagda sag soogoo bedelxelgii xangaza. Myntereşelen, MTS ba kolxoozne xedene xereglegdexe ydye azaxiin maşinuudai, todorxoilon xelebel, traaktorna senokosilkuud, tarmuurnuud, morin senokosilkankuud, silsoreezeknyd g.m. tooji nege harin bolzor soo, eliriylen togtooxo.

4. Narkomzeemde, BKP(b)-ein aikoomuudai, aimgyisedkoomuud ba MTS-yydei direktoriyydte duradxanx aadaa:

a) SSSR-ei SNK-gei ba BKP(b)-ein CK-gei togtoogdon, feermenyydexi malnuudai too tolgoi 1942 onoyi eseshee xozom biše dyryggexde ba 1940 onoyi eses xyrter ene miimymmei 60 procenttiib dyryggexde johofoi baihiji xaraada abza, malnuudii xaruuhalgiji haizaruulxin tula erid xemzeenydii abxa, zaluu malnuudai xorlotot temeseliiji, xyde azaxiin malnuudii orondo oruulalgiji, feermenyydte kontraktaciji malnuudii xudaldan abalgiji amzaltataigaar yngergexil tyle temeseliiji organizovaalxa;

b) ybehe xurialgiin ba silosovaanii planuudii tariaa xurialgiin exiter dyryggexer ba ylyybşen dyryggexer xaraala, ybehe xurialgiin ba silosovaalgiin xydelmerinydii temepili ba tedeeni şanariiji byxii xemzeegere deeselyylxe;

c) kolxoozuudai obşceestvenne malnuudii jirexe ybelzegede şiryyn ba şimetel tezeeliyde, bairanuudar xysed xemzeegere xangaza, myn tereşelen, zile eriltin 10-20 procentne xemzeeteiger tezeeli straxovoi zapaasuuudii baigulxa.

3. Ene onoyi aavgustiin 15 xyrter dooro durasagdahan silosovaalgiin tyle tedeene xurialgiin xozioon, Sovnarkoomoi ba BKP(b)-ein Obkoomoi yzemedde tabixijiin Narkomzeem ba aimgyisedkoomuudai tyrylegsenerte, AZO-udidii daagşada ba MTS-yydei direktoriyydte uridşalan hanuulxa.

5. Narkomzeemde, BKP(b)-ein aikoomuudai, aimgyisedkoomuud ba MTS-yydei direktoriyydte duradxanx:

a) kolxoozuudai malazalizyndexi feermenyydii mal-

çeska xemzeejabuulganuudii

b) kolxoozno malazalda tezeeli baaziji xygzelgør 1940 ondo Jabuulxa konkreetne plaa-

niji ba xemzeejabuulganuudii tabixa;

c) 1939 onoyi sentiaabrii 1940 ondo nogoonuudii 1940 ondo nogaonuudii ba korreplooduudii şin-

zeligin ba delgeryylgiin talaar sortovoi uçaastoguudii orga-

nizaacalgini plan tabixiji Nar-

komzeem nyx. Ludsanova ba

soortsinzelgini inspektor nyx.

Pillipovaada daalgaxa;

ç) Onoxoin selikcioonno stanaca, manai respypyblikiin ysoovidio togtooritai taaraxa olon-zilet nogoonuudai (şa ba xyde azaxiin specialiştiiudai yrgeneer tanilsgiji ene darii organizovaliijin aimgyisedkoomuud, BKP(b)-ein CK-gei enoii sentiaabrii 1940 ondo nogoonuudii ba korreplooduudii şin-

zeligin ba delgeryylgiin talaar sortovoi uçaastoguudii orga-

nizaacalgini plan tabixiji Nar-

komzeem nyx. Ludsanova ba

soortsinzelgini inspektor nyx.

Pillipovaada daalgaxa;

d) ybehe xurialgiin xydelmerinydii mekanizaacalgac 1940 ondo jabuulxa konkreetne xemzeejabuulganuudai ba pro-

filatikini xemzeenydii plaa-

nai dyryggelgii xangaza.

6. Nege harin torço soo,

egeel tyryyseer Zedîn, Sel-

giin, Xiaagtin aimagudai kol-

xooznuudta uhaar xangalgiji or-

ganizovaalxa tuxai asuudal ta-

biza şidexiljini Narkomzeem

miy ujalgalxa.

7. Aavgust ba sentiaabrii han-

nuudai torço soo, malazalai

oloni xydelmerilegded xadaa

malnuudii xaruuhalgija haizaruul-

xin tula erid xemzeenydii tabixa,

eneentei xamzuulan, jamar MTS-

yyde maşinna-senokoosno ot-

riauudai organizovaalagdaxa baihiji todorxoilzo, duragsahan MTS-yyde eeneentii organizovaalagda sag soogoo

bedelxelgii xangaza. Myntereşelen,

MTS ba kolxoozne xedene xereglegdexe ydye azaxiin maşinuudai, todorxoilon

xelebel, traaktorna senokosilkuud,

tarmuurnuud, morin senokosilkankuud, silsoreezeknyd g.m. tooji nege harin

bolzor soo, eliriylen togtooxo.

8. Sovnarkoomi ba BKP(b)-ein Obkoom bolbol malazalai

zuruaalga xurialgiin xydelmerilegded kolytyyrenebetovol yslöövinuudii xangaxa

xydeimeriliin ton xangaltaygi

baihijiin temdeglexe zuura,

nege harin torço soo, dooro

durasagdahan xemzeejabuul-

gududii jabuulxini BKP(b)-ein

aikoomuudai sekretarayınuudai

ba aimgyisedkoomuudai tyry-

legşener, gegeerei Narkoomi

Baaxanoviji ba xudaldai na-

maanaai Narkom Baaxanoviji

tus byriden ujalgalxa;

a) kolxooznuudai gernyy-

di remontolx ba oboruudo-

valxa;

b) ularan bulanguuditii obo-

ruudovalxa ba tedeende kol-

lektivne unşalgiji ba radioo

sagnalgiji organizovaalxa;

c) ularan bulanguudta politi-

çeske ba speciaalna literatu-

ranuudai, belletriistikenydtei CK-gei ene populaarna biblioteekenyydiji

iylylii 8-nai togtooloor toohon, gyrende miaxa

giin zuram ba noormilki kolxooznuudta ba miaxi şaadag byxii niuurnuudta neor ba eli toodoor oigulub

Jpolnarkomzaagiji ba tenitugai oorganuudii, Nar zeem, BKP(b)-ein aikooni ba aimgyisedkoomuudil galxa.

BMASSR-ei Sovnarkoomi

BKP(b)-ein Obkoom bolbol xooznuudai saasadan halba

ba urgulta tuşaa paarti ba viltelbstviin anxaraldan, b

şevlig xydelmerieor, socia

malazaliji xygzelgør bad

zyleger, Stalinska Gurbi

xi Tabanzilei neremzete

liis sorenovaaniiyi byr yel

xelgeor xarluulxiji byxii

xooznuud, xyde azahazda

byxii specialistinud ba xy-

merilegşediiji urialna.

Amzaltanuudiji bygediin dostojaanti bolgexo

Biçyrr, aavgustiin 5. (Tele-

foonoor abtaba). Xede xeden

zuugaad kolxooznuudai xam-

znamzatai ba ynen sexe xydel-

merieor hainaa urguulagdahan

sine urgasa xadaa myne xur-

ialgiin xydelmerinydii exil-

xe byxii argabaidalnuudii bii

bolgono. Myne, aimagai olon-

xi kolxoozud bolbol xurialgiin

maassova xydelmerinydii ja-

bulua exilce.

Xarluunsa selsoveedei, Kii-

rovi neremzete kolxooz bolbol

xurialgiin aimag dotoroo egeel

Paartiiin istooriiji yzegsedte konculbaaca

GYRENEI DYYUMEDE – BOLŞEVİGİYÜD

1905-1907 онуудай revoliyyin dailan abalgan negeniini daa, xydelmerised bolbol gyne dyymede ööhediingoo tyelgeleriiji elgegeexe erxetei hon baigaa.

1905 onoi zun caarska pravilistvo bolbol, revoliyyiciji isal represseer daraxa argaans xaraxadaa, „xuulizybzeglin“ byliiginske dyyme geglegijii zarlaa, xynzonol meerenne“ slotii revoliyyice tahalxa ba tedeni xysiije geze hehene baina. Istr Bylyginei zoxioohon galtiin zakoonoor (1905 ongustin 6), ene dyyme xomeesçigiydet ba tomo xayzin tyolegsgenerhe byxe johofol baigaa. Dyyme xulii gargaxa terxegi. Dyyme xadaa tereniji xaxan le caariin yzemzede ka erxetei baigaa.

Caarska mexelgele bolbol reyicin xygzeliti haatuulza xayxi balhaniius medeezeaa, „Bolşeviigyyd bolbol“ tyleolelgele iigeze xekarikatuuriljin taha tatalgo urdaa tabiza, byliiske dyymede boikood sohon baina.“ (BKP(b)-ein xurangii kyyrs, xuudahan 59).

1905 onoi Oktaabrska bymlitii staačkiin rezyltaad-aktaabriilin 17-noi manifeesse caarska bolbol „zakoonox“ dyymiji tataxa geze xulii baina. Hungaltiin xulii zarim xedii xydelmerilgol hon hungaltiin zuu xadaa dekaabrsda xeblen udahandag jym.

goskvaada, dekaabrska zeb-ovsstaani diildehen bai-gebsi, ene momeentei an orondoxi politiçeske labadal deerehee, Gyrenei iiji ba caarska samoder-ii ylden xamaxa, revoliyyino xydelonei saasanxi elde naidava bolxoor bai-hen. Iimehee, bolşeviibolbol gyrenei 1 dyymekitoirovalxa taaktikii şonsonoskhon ba yngere-gina.

boikood bolbol 1 dyg-tyahduulza şadaagyi, yšaran xadaa tus boikood zol revoliyyiciin doosoo oron-pan usar baldala yngre-hen myneeli eli boloo.

xadaa 1906 ondo 1 dyg-boikoodlolg bytesegi-8. (BKP(b)-ein istooriili kyyrs, xuudahan 84). endexi dyyme bolbol ji-idee Kadeetske baigaa. Oppozicionno ygenyidii-ze baihan kadeediyd bol-

caarska pravilistviin mi-diske parfeeliitii niuusaar basadaxilji xyselen baina. gazarii asutudalii niagtaar xelselgede oroxodoo erge duulastai baigaygi an-

ordoxi dyymede hungal-abol karaatelna ekspedi-sangadahan orsom baidal-milogdohon ba yngerege-lelym. Ene yjede revoliyya-asoro orozu jabana geze amdedgeen hen. Bolşeviibolbol hungaltada xabaadaa xojoordxi dyymiji re-xetii intreesel tribynede geze şidehen bal-

geze toologdohon baina. Kav-kaaz bolbol 25 depytaaduudai orondo, arai geze 10-ji elgege-be ze bolxo, gadna, Dunda Aazin araduud xadaa hungaltiin ex-hee sym xahagdaa hen.

III dyymede hungalgjin kam-paanii yjede, Rossiido buzar xara reakca bolzo baigaa. Ka-raateliin ekspedicencyd ba po-levol sydyyd bolbol revoliyycioonno xydelende xabaadag-sadiiji xairagamgyi xehhee baigaa. III Dyymiji agitaaca ba propagandaan „legaalna argabaidal“ bolgon xeregle-xiin zorilgoor, RSDRP-ein Gurbadugar konfereence (1907 onoi ijyynii 9-10) deere hungaltiin kampaanida xabaadalsa-xa geze siidhee hen. Xatuu şanga-terroori baibaşı, III dyymede hungalgjin kampaanii, manai parti yrgenør xereggee hen.

Hungaltiin sine zakoon xadaa Dyymede pomeesçigiydei ba byrziyin tyolegsgenerijil olosoruulaa hen. „III dyymie, oerlinge sostavaaraa – černo-sootenne-kadeetske baihan jym. Nitte deeree, dyymii 442 depytaaduudhaa baruuui (gerno-sootenuud) – 171, oktaabristiinuud ba tedeende adali gryppenydel cleengyyd – 113, ka-deediyd ba tedeende dyte gryppenydel cleengyyd – 101, trydovliygyd – 13, sociaal-demokraaduud – 18 baigaa.“ (BKP(b)-ein istooriili kyyrs, xuudahan 92).

Zize-byryzaazna demokraaduud – trydovliygyd bolbol ka-deediyd ba xydelmerisenei demokratii (bolşeviigyyd) xojroi xoorondo guibaza baigaa hen. „Hulaxan zaze-byryzaazna demokraaduud tuhalaxa, tedeendiili liberaalnuudai vli-jaanilaa multalza abxa, demokratii talijin gansal baruunal-xidal, urdahaa biše, myn kontrrevoliycionno kadeediydei ur-dahaa esergyssylen niagtag-daxa...“ gehen zorilgii Leenin bolbol bolşeviigyyd – depytaaduud urda tabihan baina. (Leenin, t. XV, xuudahan 486).

Depytaaduud – bolşeviigyyd bolbol leeninske daabariiji dyrygeze, Dyymii tribynenee caarska pravilistviin politikiiji elryylxiiin, cariizmiin so-juznug – kadeediydei bodoto ntiurii elryylxiiin, tariaasadiiji proletariaadai talada xanduul-xiin tylee byxli xyseljy garga-han baina. Xara reakcin ede zilnydte, – Leenin ba bolşeviigyyd xadaa legaalna biše partiina organizaacanuudii be-xiyyile xebe xamagaalxiin tylee temeseze, maassiin dunda revoliycionno xydelmerilin-likvidirovelxii ba tere-niiji legaalnostiiin raamka-soo besfoormenne negedeleer helgexili... – hedenen buzar bulai predatels Trockitoli, ba-ha menşeviigyydtei ebseşeyi temesel jabuulhan baina.

Caarska pravilistviin bolbol Peterbyrgiin xeden olon za-vooduud deere xydelmerisenei ton bagaxan (kyuce) hungaltiin exiliyi bydyyligeer ebdexili hede-hen jym, dyymede hungalgjin urda teexi suglaaji xydelmeri-sedei yngergexle xorigdohan ba, enes xadaa legaalna bi-seer xegdedeg hen. „Lyy“ ga-zedtei, menşeviigyyd – likvi-datornuudai ceentrei baihan polozeeni xydereze, kandida-duudii elleer tonmilzo bolxog-yi baigaa. Xydelmerisen angitiin predafelnsuudat temeselde bolşeviigyyd bolbol jixe xyseljy garga-xaxa usartai bolhon baina.

RSDRP-ein organizaciiji

likvidirovelxii ba tere-

niiji legaalnostiiin raamka-

soo besfoormenne negedeleer

helgexili... – hedenen buzar

bulai predatels Trockitoli, ba-

ha menşeviigyydtei ebseşeyi

temesel jabuulhan baina.

Gexetei xama, Dyymie so-

cial-demokraticeksa depytaa-

duudii gedergen busaaxili

erelle xehn ba cariizmiat

temesel legaalna argabaidili

xereglexe asuudala leeninske

pozilcahaa arsa xiji hedeneh,

tiid-geed xydelmerisen angidaz-

byryzaazna vlijaniiji oruulxi

ji xysegdes esergyssen, bol-

şeviig paarti bolbol ton xatuu

soxitlo ygedeg baigaa. Baruu-

naa likvidaatornuud ba „zyyn-

hee“ „otzovistnyy“ – ede lik-

vidaatornuud – xadaa prole-

tiadai paartiili butasoxiiji

deze, ööhediingoo predatelska

politikoor stolipinska reak-

cii suhata rezilimiili beziy-

legede tuhalhan baina. Baruu-

naa ba „zyynei“ likvidaatornu-

dii elryylze, tedenili paartiili

zerghee yldeze, proletariaadai

revoliyyiciin xerege, xydelme-

rişen angili xerege bolşevi-

yyd xadaa ugaa jixe aşag tu-

ha asaran han baina. Saasanxi

sobiitnuudai xaruulhan xadaa

likvidaatornuud ba otzovi-

sttuulzmiin byxii dais-

sad bolbol udalgyi Avgustoov-

skaa antipartiili bloogijo nege-

dee hen, terenel organizaatoran-

buzar predatels iydy-

ka, Trockii baigaa.

„Likvidaatornuud ba otzovi-

sttuulzmiin byxii dais-

sad bolbol udalgyi Avgustoov-

skaa antipartiili bloogijo nege-

dee hen, terenel organizaatoran-

buzar predatels iydy-

ka, Trockii baigaa.

„Likvidaatornuud ba otzovi-

sttuulzmiin byxii dais-

sad bolbol udalgyi Avgustoov-

skaa antipartiili bloogijo nege-

dee hen, terenel organizaatoran-

buzar predatels iydy-

ka, Trockii baigaa.

„Likvidaatornuud ba otzovi-

sttuulzmiin byxii dais-

sad bolbol udalgyi Avgustoov-

skaa antipartiili bloogijo nege-

dee hen, terenel organizaatoran-

buzar predatels iydy-

ka, Trockii baigaa.

„Likvidaatornuud ba otzovi-

sttuulzmiin byxii dais-

sad bolbol udalgyi Avgustoov-

skaa antipartiili bloogijo nege-

dee hen, terenel organizaatoran-

buzar predatels iydy-

ka, Trockii baigaa.

„Likvidaatornuud ba otzovi-

sttuulzmiin byxii dais-

sad bolbol udalgyi Avgustoov-

skaa antipartiili bloogijo nege-

dee hen, terenel organizaatoran-

buzar predatels iydy-

ka, Trockii baigaa.

„Likvidaatornuud ba otzovi-

sttuulzmiin byxii dais-

sad bolbol udalgyi Avgustoov-

skaa antipartiili bloogijo nege-

dee hen, terenel organizaatoran-

buzar predatels iydy-

ka, Trockii baigaa.

„Likvidaatornuud ba otzovi-

sttuulzmiin byxii dais-

sad bolbol udalgyi Avgustoov-

skaa antipartiili bloogijo nege-

dee hen, terenel organizaatoran-

buzar predatels iydy-

ka, Trockii baigaa.

„Likvidaatornuud ba otzovi-

sttuulzmiin byxii dais-

sad bolbol udalgyi Avgustoov-

skaa antipartiili bloogijo nege-

dee hen, terenel organizaatoran-

buzar predatels iydy-

ka, Trockii baigaa.

„Likvidaatornuud ba otzovi-

sttuulzmiin byxii dais-

sad bolbol udalgyi Avgustoov-

skaa antipartiili bloogijo nege-

dee hen, terenel organizaatoran-

buzar predatels iydy-

ka, Trockii baigaa.

„Likvidaatornuud ba otzovi-

sttuulzmiin byxii dais-

sad bolbol

